

EDITORIAL

¿Es la Justicia justa?

¿Es la Justicia justa? No deuria de ser esta una pregunta difícil de respondre, pero ho es, i es que aplicar la llei no es sempre sinònim de ser just, sobre tot quan la llei arriba a atentar contra la llibertat individual o, també, contra les creencies i sentiments tant d'un individu com d'una col·lectivitat.

Segons arreplega la premsa valenciana del passat dia 2 de febrer, de nou (i en van...) els tribunals han fallat a favor de que la **lli-cenciatura de Filologia catalana** acredite, a qui estiga en possessió d'eixa titulació, la capacitat per a ensenyar la llengua pròpia dels valencians en l'àmbit escolar valencià. I es que la "**Justicia**" ho tenia ben fàcil, només havia de seguir la ruta traçada per la **Generalitat** i pel govern del PePe, encapçalat pel Molt "Trageable" Sr. Camps. Una vegada més, i davant dels tribunals, este govern que tenim ha fet el **ridícul** mes espantós i ha balafiat una altra volta recursos públics (personals i econòmics), en un cas en el qual, aplicant la llei vigent, es molt fàcil dictar sentència en els termes en que la "Justicia" ho ha fet.

No sabem si tot açò es un joc absolutament i minuciosament programat per la pròpia institució autonòmica per a acumular sentències (quant més millor) i per tant **anar augmentant la jurisprudència** a favor d'una "unitat lingüística" que choca frontalment en la realitat social i tradicional i en la consciència que els valencioparlants tenen sobre la seua pròpia llengua – valencioparlants que són els únics que han mantingut i han preservat històricament la llengua valenciana front a totes les adversitats.

Els polítics que nos governen, ara tan aventats a presumir de "valencians", **en pla Palleter** s'afanyen en proclamar que defenen les senyes d'identitat del Poble Valencià; ja sabem que ho fan només de boqueta. Mentres alguns temes els deixen enquistar en els tribunals, com es el cas de la **llengua** o el del **Teatre Roma de Sagunt**, fent creure que no hi ha un altre remei, quan els interessa, especialment en els temes urbanístics, si que saben actuar i donar lliçons de govern i de fer valdre l'autonomia i l'autogovern que se'n deriva de l'Estatut i de les competències transferides –ahi està la prova del **Decret del Cabanyal**, redactat i aprovat en menys

de 48 hores-.

Sera necessari recordar que ells, els actuals governants, són els promotors de la nefasta **Acadèmia Valenciana de la Llengua**, així com del seu **blindage** en l'Estatut d'Autonomia; una pseudoacadèmia que no creu en el nostre idioma, i que tota la documentació que ha generat fins ara es per a convergir en el català; sera necessari recordar que l'actual President de la Generalitat, quan era Conseller de Cultura, **fon el mensager** que anava tocant de porta en porta intentant convèncer de la necessitat i bondat de crear eixa "institució"; sera també precis posar de manifest que este cas –el d'una institució acadèmica dins d'un text similar a una constitució- només ha segut possible en esta "**València is diferent**". Ells i només ells han possibilitat que per llei i per a l'Administració i l'Ensenyança el valencià i el català siguen lo mateix.

Com nos mou ser ciutadans conscients i, mes encara, conscienciats, no volem deixar d'apel·lar a la nostra **llibertat** individual, a la nostra **història** i a la nostra **tradició**, no farem cas d'algunes sentències que, d'acord en certes lleis –no universals ni naturals- nos condenen a l'ostracisme i nos fan delinqüents només pel fet de voler expressar-nos en la nostra **llengua materna**; dret este reconegut per la Declaració Universal dels Drets Humans, en els Drets de l'Infància, en els Drets Fonamentals de l'Unió Europea i en la Carta Europea de les Llengües Regionals i Minoritàries.

Esperem en que el **negoci** que se porten entre mans en la llengua valenciana no els siga tan profitós com ells voldrien –ya sabem per a on van i com atien este tema, principalment quan s'acosten eleccions-. Però sobre tot contem en que els **pares** no renunciïn mai a ser els **protagonistes de l'educació** dels seus fills, i que continuen sent transmissors de la llengua patrimonial; fent-ho així, en eixa consciència, el projecte de suplantació lingüística, tan potentat des del sistema educatiu, confiïm que no arribe a triomfar, i que, com a molt, en eixe marc de l'educació obligatòria, eixe **subnormalisat** que s'han d'engolir els escolars, siga considerat com una llengua estrangera mes, que, així si, contribuirà a incrementar la **kultura** dels nostres escolars.

LA CITA

No existix tirania pitjor que l'exercida a l'ombra de les lleis i en apariències de justícia.

Montesquieu

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **¿ES LA JUSTICIA JUSTA?**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- RESENYA BIBLIOGRAFICA: **LA CIVILIZACIÓN ISLÁMICA EN LA VALENCIA MUSULMANA**
- PATRIMONI VALENCIA: EXPOSICIO: **LA GLORIA DEL BARROC**
- 3
• FRUITES, VERDURES I HORTALICES (XXXIX): **PARLEM DE LA LLIMA**
- PATRIMONI VALENCIÀ: **L'ALMODI**
- 4
• HOMENAGE A L'EXIMI I VALENCIANISSIM POETA AUSIÀS MARCH, PER **ANFOS RAMON I GARCÍA**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, però no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Ya sabem que este es mal més per a demanar favors. Per Magdalena o per Falles el presupost vola. Però encara pot dedicar uns centims a fer fotocopies d'est eixemplar per a repartir entre amics i coneguts.

Renunciar a un parell de bunyols no li amargarà les festes. ¿No?

ACTIVITATS CULTURALS MARÇ DE 2010

Trobarà més informació dirigit-se a les respectives associacions:

Aellva (Assoc. d'Escriptors en Llengua Valenciana)
C/ Alt, 64. 46003 Valencia C.
www.aellva.org

GAV (Grup d'Accio Valencianista)
C/ Pintor Gisbert, 17- baix. 46006 Valencia C.
Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20
www.gav-valencianistes.com

IEV (Institut d'Estudis Valencians)
www.iev.org
info@iev.org

LRP (Lo Rat Penat)
C/ Trinet de Cavallers, 9. 46003 Valencia C.
Tel: 963 91 09 92
www.loratpenat.org

PJV (Plataforma Jovenil Valencianista)
www.pjvalencianista.org
info@pjvalencianista.org

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)
C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

3 i 4 Març (dimecres i dijous)

XXII DIA DE LA LLENGUA I DE LA CULTURA VALENCIANES

■ Dia 3 (dimecres) 18:00 h. Seu de Valencia.

MISSA en memoria d'Ausias March.

19:00 h. Salons de la RACV. Inauguració de la **EXPOSICIO: "Cent anys de normativa valenciana", en homenage a Nebot i Pérez.**

■ Dia 4 (dijous) 19:30 h. Sala B del Palau de la Musica.

ACTE D'EXALTACIO DE LA LLENGUA VALENCIANA

+Info: **RACV**

5 Març (divendres) 19:30 h. Seu de LRP. Saló Constantí Llombart.

MOSTRA de Cant d'Estil.

+Info: **LRP**

5, 12 i 26 Març (divendres) 19:30 h. La Llar. Avd. Menéndez Pelayo, 10-12, Alfafar.

TERTULIES-DEBAT, sobre diferents temes d'actualitat.

+Info: **PJV**

8 Març (dilluns) 19:30 h. Seu de la Aellva.

TERTULIA FALLERA

+Info: **Aellva**

9 Març (dimarts) 19:30 h. La Llar. Avd. Menéndez Pelayo, 10-12, Alfafar

CONFERENCIA: Miguel A. Lledó: "Fonaments científics de la Llengua Valenciana".

+Info: **IEV, ARV, PJV**

25 Març (dijous) 19:30 h. Seu del GAV.

NIT DE LES ARTS VALENCIANES

(Recital de poesia satírica i mostra de folklor)

+Info: **GAV**

26 Març (divendres) 19:30 h.

VELADA POETICA en honor a la Mare de Deu dels Dolors

+Info: **LRP**

30 Març (dimarts) 19:30 h. La Llar. Avd. Menéndez Pelayo, 10-12, Alfafar

CONFERENCIA: Chimo Lanuza: "Perills immediats de la Llengua Valenciana".

+Info: **IEV, ARV, PJV**

RESENYA BIBLIOGRAFICA M^aA.M.C.

Gómez Bayarri, J.V.

La civilización islámica en la Valencia Musulmana

Serie Popular, num. 7. Diputació Provincial de Valencia, 2009 (171 pàgines)

L'obra que en esta ocasió anem a resenyar forma part de les diferents publicacions de la **Seccio d'Estudis Arqueològics Valencians**, dins de la col·lecció denominada Serie Popular. La finalitat d'estos llibres es la de fer **divulgació** de manera senzilla de les etapes més singulars de l'història del poble valencià.

L'autor, catedràtic d'Història, director de l'Escola d'Estudis Valencians i Acadèmic Numerari de la RACV, en esta obra fa un breu recorregut per la **civilisació islàmica** i les conseqüències i els efectes que varen tindre en tots els àmbits els cinc segles d'ocupació musulmana del nostre territori. Influència que conformà un llegat que hui en dia encara perdura en tradicions, manifestacions populars, gastronomia, toponímia, llengua...

El llibre s'estructura, entre el prolec i l'epilec, en XIV capítuls, en els quals desenvolupa, **en il·lustracions i de forma fàcil i accessible**, el període històric que comprèn esta etapa en l'àrea de Valencia i l'indefinió i canvis de les seues fronteres. Este període del nostre passat es considerat pels historiadors com a fosc, poc conegut i misteriós, principalment per la falta de documentació, però possiblement més encara per una falta d'interès per l'estudi de la Valencia musulmana dins del context d'Al-Andalus, una important etapa en la llarga constitució de l'identitat valenciana.

Obra molt recomanable i interessant per a poder conèixer millor un període de la nostra història en el qual esta civilització, tan diferent a la civilització cristiana, començant per la seua religió, l'Islam, i seguint per les formes de pensament i en definitiva de vida, s'assentà i es desenvolupà en les terres valencianes entre els segles VIII al XIII.

PATRIMONI VALENCIÀ: EXPOSICIO

M^aA.M.C.

La Gloria del Barroc

LOGOTIP DE L'EXPOSICIO

El dissabte dia 6 de febrer, alguns membres del **Rogle** participaren en una visita organitzada a l'exposició "**La Gloria del Barroc**", mostra que fins a setembre podrà visitar-se en la ciutat de Valencia.

"**La Gloria del Barroc**" s'estructura en blocs temàtics al voltant d'este període artístic que com a manifestació cultural se desenvolupà durant els segles XVII al XVIII, i que se corresponen en el següent recorregut: l'iglesia de **Sant Esteve**, a on es mostra fonamentalment la pintura barroca valenciana; l'escultura i l'orfebreria des de l'època migeval fins el segle XVIII estan en l'iglesia de **Sant Martí** i, per a finalisar, l'iglesia de **Sant Joan de la Creu** es l'espai dedicat a les representacions de la **Mare de Sant** com a motiu de devoció i icon artístic.

L'inici de la ruta que guia esta mostra artística té lloc en l'edifici del **Almodi**, en el qual s'han instal·lat una sèrie de panells fotogràfics (complementats en un vídeo), que de manera individual arregen les diferents intervencions realitzades, a lo llarg del territori valencià, per la fundació **La Llum de les Imagens** des de la seua constitució en 1999 fins a l'actualitat; deu anys que són l'objecte de la celebració d'este certamen. En conjunt es una mostra interessantíssima per a fruit dels sentits, si exceptuem el de l'oït, ja que resulta dolorós escoltar a molts dels guies fer les explicacions en l'horribona *jerga* oficial, quan no en un impecable català de la TV3.

El **Rogle**, en motiu d'esta exposició, comença una sèrie d'articles (en el present número es parla ja del **Almodi**) en els quals es descriuran les diferents seues que alberguen la mencionada mostra. **L'intenció** que es persegueix es la de donar a conèixer, no tant el contingut de l'exposició, del qual se pot trobar en estos moments molta informació per unes atres fonts, i sí oferir **una visió d'eixes seues** que conformen l'itinerari expositiu, pel seu valor històric, cultural i patrimonial.

IMAGE DE L'EXPOSICIO EN L'IGLESIA DE SANT ESTEVE.

Parlem de la llima

L'arbre, la llimera o **Citrus Limonum**, és, com els demés cítrics, de la família de les **rutacees**; no supera més dels 4 o 5 m. d'alçada i té fulles perennes, dentades i puntagudes. No és molt exigent en la qualitat de la terra per al seu cultiu i lo mateix creix en llugeres arenos que en terres argilenques i pesades. Clar, que molt millor si ho fa en sols de bona fondària, frescs i oberts. Un bon rec és imprescindible per a que done una bona collita. El seu oríge està en **Àsia** i més en concret en el **sur de la China**. La seua fruita, la **llima**, generalment és allargada i, en certes varietats, les menys, casi que redona; té una llargària entre els 6 i 11 cm. des del pedúncul fins al mugronet en que acaba. D'una pell forta i resistent, de color **groc** intens i brillant en la seua madurea, desprèn un singular perfum quan la pelem en ganivet o en els mateixos dits, per l'àcid i l'oli que conté i que té diverses aplicacions. La seua polpa, d'un to palit groguenc, també brillant, pareix parpallejar al ser tallada en sentit diametral; sol estar dividida en huit o deu gallons allargats, plens de suc i d'un gust extremadament **àcid**. És ben possible que apareguen algunes llavors –pinyols– llugerament redones i puntagudes.

El **clima mediterràneu** és ideal per al seu cultiu degut a que les temperatures, salvant excepcions, no baixen dels zero graus, puix de lo contrari són afectats per les gelades tant els fruits com els mateixos arbres.

Són quantioses les seues aplicacions. Contrariament als demés cítrics, com taronges i clementines, la llima no sol consumir-se en fresc; no obstant es essencial la seua presència en el terreny gastronòmic, puix el seus **sucs** són aplicats per a condimentar sopes, begudes, ensalades, plats de peix, arros, carn, etc., aixina com en postres i rebosteria. Ademés, és insubstituïble en la **industria farmacèutica** degut al seu alt **contingut vitamínic** –les seues vitamines A, B, K, P i en particular la C servixen per l'elaboració d'infinat de medicaments-. Té un ample poder antisèptic, és astringent, resulta un gran depuratiu i constituïx un tònic digestiu ideal per a l'organisme. També es molt utilitat en l'industria de la cosmètica

Les limes les tenim a l'abast tot l'any i en perfectes condicions. Els llauradors de cada lloc se les apanyen per a obtindre la collita de les diferents varietats repartida a lo llarc dels dotze mesos i, quan no apleguen, es valen de les cambres de fret per a mantindre-les. Les varietats més reconegudes i sollicitades són les **vernes, primofiori, mesero i eureka**.

El seu cultiu en la Conca del Mediterràneu és molt abundant, destacant Itàlia, en especial **Sicília**, aixina com Turquia, Grècia, Marroc, el sur de Portugal i Espanya, a on la producció se centra en Murcia, Alacant, Mallorca, Almeria, Màlaga, Sevilla, Huelva, València i Castelló. Els països productors més importants són els **EEUU** (Califòrnia), **Itàlia** i **Espanya**, per est orde.

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusió ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. També pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **col·laborador** (12 € a l'any), i t'enviarém a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, també te quedariem molt agraits. El nostre numero de conte, en **Ruralcaixa**, es:

3082 1222 81 4622492421

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527
46002 València ciutat

Telefon: 617 030 370
rogle@rogleconstantillombart.com

Rogle en Internet

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:
www.rogleconstantillombart.com, **www.cardonavives.com**,
www.enkara.org i **www.pjvalencianista.org**

PATRIMONI VALENCIÀ L'ALMODI

A principis del segle XIV, i ocupant el lloc de lo que havia segut el **Alcasser** musulma, es va construir est edifici per a destinar-lo a l'almagazenage, venda i distribució de **forment**, convertint-se en el principal graner de la ciutat. No fon l'unic: es coneix l'existència d'un altre edifici d'epoca arap, proxím a la mesquita, i es te noticia d'uns altres construïts en epoca cristiana en caracter provisional. L'influència de la **cultura musulmana** assentada en el nostre territori se constata en el mateix terme **almodi** que prove de la paraula arap **al-mudd**, que obviament se li donà com a conseqüència d'una de les seues funcions basiques. (Hem de recordar que d'eixa paraula deriva també l'unitat de mida valenciana **armut**, encara utilitada, i que en el **Regne de València** equival a la quarta part de la **barcella**, i supón uns quatre litres).

Les dimensions que tenia l'edifici en el seu oríge eren mes reduïdes i, en el pas del temps i partint de construccions preexistents, ana ampliant-se fins arribar a la configuració actual, la qual va adquirir a lo llarc dels segles XV al XVII.

Propietat del rei en una primera etapa –**L'Almodi del Senyor Rei**–, coincidix en el periodo en que se portaren a terme les principals obres fetes pels millors pedrapiquers de l'epoca. A finals del segle XV la titularitat passà al **Consell Municipal de la Ciutat de València**, organisme encarregat del proces d'abastiment de blat.

El pati central de l'edifici primitiu era descobert, procedint-se a incorporar el **sostre** a inicis del XVII. Un **portic** de pedra format per tres arcs de mig punt dona accés a la **nau** rectangular, les parets de la qual estan decorades en **pintures murals** de caracter popular, que en part encara es poden observar, i que retraten les funcions a les quals estava dedicat l'edifici, activitats que li conferiran una importància molt rellevant ad este almagazen, puix per mig del proces d'importació, deposit i comercializació del forment se combatia l'escassea que molt a sovint es patia del que, llavors, era un cereal basic per a l'alimentació de la població.

La monumentalitat d'esta construcció de planta basilical li fon reconeguda en l'any 1969 en ser declarat **Monument Historic Artistic**.

Propietat del **Ajuntament de València**, en epoca moderna es dedicà l'us d'este espai a **Museu Paleontologic** fins a l'any 1991, posteriorment, cap a 1996, se feu una restauració arquitectonica –en major o menor fortuna– per a recuperar el seu estat original. Actualment el **Almodi** (plaça Sant Lluís Bertran) forma part dels espais museístics d'art contemporaneu del Cap i Casal.

HOMENAGE A L'EXIMI I VALENCIANISSIM POETA AUSIÀS MARCH

Anfos Ramon i García

En motiu de la celebració del Dia de la Llengua i la Cultura Valencianes (3 de març, aniversari de l'òbit d'Ausias March) publiquem este poema inedit d'un dels millors poetes en llengua valenciana d'este sigle.

Estrenu cavaller
Potser el més humil
el teu camí descalç
Hui no el deixe de fer

magnífic Ausiàs March.
dels qui sempre han seguit
per més que fora escrit.
sabent que és massa llarc.

Yo soc aquell que vol
que em naix des del carrer
Yo soc un tros de carn
que viu sempre el desig

tastar el vers nadiu
i acaba dins lo cor.
vestida sense por
aquell que no prescriu.

Soc un plantó sembrat
que fa un sensible fruit
I no és que siga bort
al nostre taronger

en un terreny antic
difícil de palpar.
ni es puga comparar
que ignora l'embolic.

Yo sempre pense en Deu,
que no abandona mai
el seu camí empedrat
i no perc la costum

amic i protector
al que seguix fidel,
que arriba fins al cel
de tindre molt d'amor.

Amor que me fa viure
Amor que en mi sospira
que sempre està difícil
de tantes covardies

atre voler més alt.
per eixa dolça pau,
en este mon esclau
que refrenen el salt.

El salt a l'esperança
que em destrueix l'ofrena
i talla aquelles cordes
que en l'ara s'arracona

que no nos qualla mai;
quan parla de poder
del desijat saber
sentint l'intim esglai.

DETALL D'UN MURAL
PINTAT PER HORACI SILVA I ANDREU MELLADO.
IGLESIA PARROQUIAL DE BENIARJO.

I fent prec a l'Altíssim
Yo sé que ell me recorda
I yo que soc indigne
sé que per mes venes corre

me passe dia i nit.
i em dona protecció.
de tanta devocio,
un riu de temps podrit.

Soc com aquell malalt
com l'arbre que està sem
Soc un desig ardent
mentres la sanc rebull

que sa dolor amaga;
i va perdent la fulla.
que a gust pose a remulla
i el goig no m'afalaga.

Pero, Senyor, vullgau
que no deixe el camí
i que la set de vida
ni plore en solitari

el meu trànsit darrer,
que tinc acreditat
no em deixe assedegat
com un pobre romer.

No vullc la falsa glòria
No vullc tindre riqueses
que endenyen l'esperit
La paraula no mou

i el místic esplendor.
ni causes de plaer
enderrocant el ser.
si cau en la foscor.

Lo meu enteniment
Quan he de perdonar
És un constant sofrir.
si semble entre la gent

el mal en vida em torna.
yo a mi mateix m'estranye.
I vol que em desenganye
que tant de mal adorna.

Mes, vixc eixa pressió
¿Qué es feu d'eixe recull
¿A on s'han perdut, Senyor,
d'amor i de promeses

de paraules amigues...
si estava el camp sembrat?
si el cor enamorat
quallava les espigues?

El meu trist pensament
en vore un món distint
Pero retenga'm Deu
que no se pot morir

a voltes se despulla
que poc a poc se mor.
puix viu el ric tesor
quan naix la nova fulla.

Ara he de partir,
Després vindrà la mort.
El temps vol dir-me adeu,
i sols queden els plors

lo llaç al coll s'enllaça.
Lo cor ya no té vida.
ya s'ha complit la mida
quan la terra m'abraça...

Perdona'm Ausiàs March
de l'arbre esplendorós
Yo soc fill d'esta terra.
en tot un cel d'estrofes

que em perga entre el ramage
que bons fruits nos donara.
I el meu desig s'ampara
fent-te un pobre homenage.

Un homenage humil
Un homenage clar
rendit davant ton fer
en versos malforjats,

més del que mereixeu.
que als teus peus deposite
encara que ara imite,
il'estil que sempre es teu!